

Participatie van kinderen en jongeren

Enkele richtlijnen

Belevingsonderzoek veronderstelt dat kinderen en jongeren een actieve rol krijgen in zowel het vorm geven van de onderzoeksvragen als het onderzoek zelf. Kinderen en jongeren zijn evenwaardige sociale actoren die mee de stad of gemeente beleven en maken. We stellen de leefwereld en beleving van kinderen nadrukkelijk centraal en creëren daartoe ook de ruimte. Telkens in interactie wordt gegaan met kinderen en jongeren, vormen de principes van goede participatie, zoals vermeld in de General Comment of the Committee on the Rights of the Child, artikel 12 'Het recht gehoord te worden'¹, van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK), het leidmotief. Zonder deze principes als minimum standaarden voor participatie van kinderen en jongeren, dreigen participatieprocessen beperkt te worden door vormen van decoratie of schijnparticipatie.

Artikel 12:

1. *De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.*
2. *Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.*

Alle processen waarin kinderen en jongeren participeren of gehoord worden, zijn in dat opzicht:

- **Transparant en informatief:** Kinderen en jongeren zijn geïnformeerd over de thema's die spelen en hun recht om hun mening te geven en te participeren.
- **Vrijwillig:** Kinderen en jongeren participeren op vrijwillige basis en kunnen op elk moment stoppen met het proces.
- **Respectvol:** Kinderen en jongeren, van welke afkomst dan ook, worden gezien vanuit hun competenties en hun kracht.
- **Relevant:** De gestelde vragen zijn relevant voor het leven van de doelgroep. Er moet oog zijn voor wat zij zelf als belangrijk ervaren.
- **Op maat/kindvriendelijk:** Participatie en inspraakmethodieken zijn afgestemd op de leeftijd en de mogelijkheden. Hiervoor zijn voldoende tijd en middelen nodig.

¹ *Convention on the Rights of the Child (2009) GENERAL COMMENT No. 12 (2009) The right of the child to be heard; <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.pdf>*

- **Inclusief:** Kinderen en jongeren zijn geen homogene groep. Er moet dus oog zijn voor ieders kansen om te participeren, met bijzondere aandacht voor mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties.
- **Kennisgestuurd:** Kinderen en jongeren krijgen de ruimte om kennis, vaardigheden en attitudes op te doen die hen helpen te participeren en hun mening te geven. Hiervoor is begeleiding van iemand met voldoende kennis en expertise nodig.
- **Veiligheid:** Er is een veilige sfeer om je mening te uiten, zeker als het over gevoelige onderwerpen gaat.
- **Verantwoordelijk:** Er is aandacht voor evaluatie en follow-up. Tijdens participatieprocessen wordt geïnformeerd over hoe en op welke termijn dit zal gebeuren.

Dit document is gebaseerd op het minimum standaarden van de organisatie Save the Children (2007) 'Minimum Standards for consulting with Children' te consulteren op: <http://images.savethechildren.it/f/download/Policies/st/standard-partecipazione.pdf>

en op UNICEF (2008) Participatie van kinderen en jongeren in armoede. Lessen uit de praktijk te consulteren op: <http://www.kbs-frb.be/publication.aspx?id=295098&langtype=2067>

De Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ) verzorgt het secretariaat van het project 'kindvriendelijke steden en gemeenten'. Je kan contact opnemen op 03 821 06 06, of via het contactformulier op www.kindvriendelijkestedenengemeenten.be.
 'VVJ streeft naar meer, beter en breder jeugdbeleid' – zie www.vvj.be.

